

Pakalpojumu saņēmēju profila kopsavilkums

12 563 unikālie klienti Rīgā, izvērtēšana veikta no 02.01.2025. līdz 30.12.2025.

Galvenie secinājumi

- **Tipiskais klients ir vecāka gadagājuma sieviete.** 69% klientu ir sievietes, vidējais vecums ir 75 gadi, un visvairāk klientu ir 84-88 gadu vecumā.
- **Aprūpes intensitāte pieaug līdz ar vecumu.** 81-100 gadu grupā 90% klientu ir 3. vai 4. aprūpes līmenī, un vidējais aprūpes stundu skaits pieaug no 24 (41-60 gadi) līdz 39-41 (vecāki par 80 gadiem).
- **Gandrīz visiem ir hroniskas saslimšanas.** Hroniskas vai pastāvīgas saslimšanas ir 93% klientu (11 657). Visbiežāk ir kustību traucējumi (82%) un atmiņas traucējumi (43%); vidēji vienam klientam ir 3 funkcionālie traucējumi.
- **Uzraudzības vajadzība pieaug ar vecumu, un tajā liela loma ir demencei.** Uzraudzība nepieciešama 18-26% klientu, kas vecāki par 60 gadiem. Vecākajās grupās ceturtdaļai līdz trešdaļai no tiem, kam vajadzīga uzraudzība, nepieciešama aprūpe SAC nodaļā personām ar demenci.
- **Invalitāte neatspoguļo aprūpes vajadzību.** Vecākajās grupās vairumam klientu (64-67%) invaliditātes nav, un 4. līmeņa klientiem bez invaliditātes vidējais aprūpes stundu skaits ir pat lielāks nekā klientiem ar invaliditāti (64,7 pret 51,5).
- **Bērni un jaunieši ir atsevišķa mērķgrupa.** 1-20 gadu grupā 93% klientu ir 4. aprūpes līmenī un 95% ir invaliditāte.

1. Analīzes apjoms

Analīzē iekļauti visi aprūpes dzīvesvietā pakalpojumu saņēmēji ar dzīvesvietu Rīgā, kuriem izvērtēšana veikta 2025. gadā (02.01.2025.-30.12.2025.). Kopā tie ir 12 563 unikālie klienti.

Aprūpes dzīvesvietā pakalpojumi ietver aprūpi mājās, aprūpēto dzīvesvietu, pavadoni asistentu, drošības pogu, siltās pusdienas mājās un videovizīti.

2. Vecuma un dzimuma struktūra

Rādītājs	Vērtība
Unikālo klientu skaits	12 563
Sievietes	69%
Vīrieši	31%
Vidējais vecums	75 gadi
Visbiežākais vecums	84-88 gadi

Vecuma sadalījums ir izteikti nobīdīts uz vecāko vecumu: klientu skaits strauji pieaug no aptuveni 60 gadiem, sasniedz maksimumu 84-88 gadu vecumā (ap 650-730 klientu katrā gadagājumā) un pēc 90 gadiem samazinās. Vienlaikus pakalpojumus saņem arī neliela, bet stabila bērnu un jauniešu grupa (līdz 60 klientiem katrā gadagājumā).

3. Aprūpes līmeņi un aprūpes stundas

Aprūpes līmeņu sadalījums un vidējais aprūpes stundu skaits pa vecuma grupām:

Rādītājs	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120
1. līmenis, %	3	50	22	7	1	0
2. līmenis*, %	0	11	16	15	9	0
3. līmenis, %	4	25	46	53	59	44
4. līmenis, %	93	14	16	25	31	56
Vidējās aprūpes stundas	23,6	16,0	24,2	32,8	39,0	40,8

* 2. līmeņa īpatsvars avotā nav norādīts skaitliski; tas aprēķināts kā atlikums līdz 100%.

Aprūpes intensitāte ir cieši saistīta ar vecumu. 21-40 gadu grupā puse klientu ir 1. līmenī un vidējais stundu skaits ir viszemākais (16). Sākot no 61 gada, dominē 3. līmenis, un 4. līmeņa īpatsvars pakāpeniski pieaug līdz 56% vecākajā grupā. Bērnu un jauniešu grupa (1-20) ir izņēmums: gandrīz visi ir 4. līmenī, lai gan vidējais stundu skaits (23,6) ir zemāks nekā senioriem.

4. Uzraudzības nepieciešamība

Rādītājs	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120
Ir nepieciešama, %	2	11	11	18	22	26
Nav nepieciešama, %	98	89	89	82	78	74

Nepieciešamās uzraudzības veids (% no tiem, kam uzraudzība nepieciešama):

Uzraudzības veids	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120
Pastāvīga (24h) uzraudzība	67	48	66	50	48	29
Periodiska (1-2 h nedēļā)	0	11	14	17	21	29
Aprūpe SAC nodaļā personām ar demenci	0	2	10	24	27	29
DAC pakalpojums personām ar demenci	11	7	5	7	3	14
Citi veidi**	22	32	5	2	1	0

** Uzraudzība, kad klients ir nomodā, uzraudzība medikamentu lietošanā un īslaicīga uzraudzība dienas laikā vai atsevišķos gadījumos. Aprēķināts kā atlikums līdz 100%.

Uzraudzības vajadzība pieaug ar vecumu - no 2% bērnu un jauniešu grupā līdz 26% vecākajā grupā. No tiem, kam uzraudzība nepieciešama, vairumā vecuma grupu dominē pastāvīga, diennakts uzraudzība (48-67%). Ar vecumu būtiski pieaug vajadzība pēc aprūpes SAC nodaļā personām ar

demenci (līdz 24-29% vecākajās grupās) un pēc periodiskas uzraudzības. Jaunākajās grupās vairāk ir specifiskas uzraudzības formas - uzraudzība nomoda laikā un medikamentu lietošanā.

5. Invaliditāte

Klientu ar invaliditāti īpatsvars pa vecuma grupām un aprūpes līmeņiem:

Rādītājs	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120
Ir invaliditāte, %	95	54	79	63	36	33
Nav invaliditātes, %	5	46	21	37	64	67

Rādītājs	1. līmenis	2. līmenis	3. līmenis	4. līmenis
Ir invaliditāte, %	28	51	53	55
Nav invaliditātes, %	72	49	47	45
Vid. stundas - ar invaliditāti	0,1	7,6	30,0	51,5
Vid. stundas - bez invaliditātes	0,1	7,4	32,5	64,7

Invaliditāte ir raksturīga jaunākajām grupām (95% bērnu un jauniešu, 79% 41-60 gadu vecumā), bet senioru vidū vairumam klientu invaliditātes nav. 2.-4. aprūpes līmenī klientu ar un bez invaliditātes ir aptuveni vienādi. 1. līmenī ir galvenokārt klienti bez invaliditātes, un šajā līmenī aprūpes stundu praktiski nav, kas liecina, ka šie klienti saņem citus pakalpojumus (piemēram, drošības pogu vai siltās pusdienas). 3. un 4. līmenī klienti bez invaliditātes vidēji saņem vairāk aprūpes stundu nekā klienti ar invaliditāti.

6. Veselības problēmas un funkcionālie traucējumi

Hroniskas vai pastāvīgas saslimšanas ir 93% jeb 11 657 no 12 563 klientiem.

Funkcionālo traucējumu izplatība (% klientu):

Traucējums	% klientu
Kustību traucējumi	81,8
Atmiņas traucējumi	43,0
Dzirdes traucējumi	24,1
Cukura diabēts	15,8
Uzmanības traucējumi	13,9
Bez pārvietošanās iespējām	12,9
Runas traucējumi	12,5
Redzes traucējumi	11,0
Demence	10,0
Apziņas traucējumi	9,7

Traucējums	% klientu
Viegli vai mēreni kognitīvie traucējumi	5,3
Liekais svars >100 kg	5,0
Demences pazīmes	4,0
Epilepsijas lēkmes	2,6
Viegli vai mēreni psihiskie un uzvedības traucējumi	2,6
Smagi psihiskie un uzvedības traucējumi	2,0
Neredzīgs (ĢĀ izziņa)	0,4
Psihoemocionālais atbalsts	0,1

Funkcionālo traucējumu skaits vienam klientam:

Traucējumu skaits	% klientu
0	5,5
1	12,0
2	23,8
3	25,2
4	19,6
5	9,6
6 un vairāk	4,5

Vidēji vienam klientam ir 3 funkcionālie traucējumi, un trešdaļai (33,7%) ir 4 vai vairāk traucējumi. Kognitīvā joma (atmiņas traucējumi, demence, demences pazīmes, kognitīvie traucējumi) skar ievērojamu klientu daļu, kas sasaucas ar pieaugošo uzraudzības un demences aprūpes vajadzību vecākajās grupās.

Traucējumu skaits ir cieši saistīts ar aprūpes līmeni: 1. līmenī 83% klientu funkcionālo traucējumu nav, 2. līmenī visbiežāk ir 1-2 traucējumi, 3. līmenī - 2-4, bet 4. līmenī 27% ir četri un vēl ap ceturtdaļa - pieci vai vairāk traucējumi. Arī pa vecuma grupām traucējumu skaits pieaug: 21-40 gadu grupā 45% klientu traucējumu nav, bet vecākajā grupā (101-120) visiem ir vismaz divi un vairumam četri vai vairāk traucējumi.

7. Secinājumi pakalpojumu plānošanai

Balstoties uz datiem, uzmanību būtu vērts pievērst šādiem virzieniem:

- Plānot aprūpes resursus, ņemot vērā demogrāfisko spiedienu: lielākā klientu daļa ir 80-90 gadu vecumā, kur aprūpes intensitāte un stundu skaits ir vislielākais.
- Attīstīt demences aprūpes pakalpojumus (SAC nodaļas un DAC personām ar demenci), jo vecākajās grupās šī vajadzība veido nozīmīgu daļu no uzraudzības pieprasījuma.

- Aprūpes vajadzību izvērtēšanā balstīties uz funkcionālo stāvokli, nevis invaliditātes statusu, jo senioru vidū invaliditāte neatspoguļo faktisko aprūpes vajadzību.
- Bērniem un jauniešiem ar augstu aprūpes līmeni nodrošināt specializētu pieeju, kas atšķiras no senioru aprūpes.
- Izvērtēt atbalsta veidus kustību traucējumu mazināšanai (palīg līdzekļi, mājokļa pielāgošana), jo tie skar vairāk nekā četrus no pieciem klientiem.